

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 64 став 1 точка 22 од Законот за Народната банка на Република Македонија ("Службен весник на РМ" бр. 3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 и 129/06), а во врска со член 44 став 2 од Законот за платниот промет ("Службен весник на РМ" бр.113/07), Советот на Народна банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А **за начин и методологија на надзор на платните системи** **(Службен весник на РМ бр.159/07)**

I. Општи одредби

1. Со оваа Одлука се пропишува начинот и методологијата на надзор на платните системи, како и постапката за преземање на мерки за одстранување на неправилностите во функционирањето на платните системи, од страна на Народна банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Народна банка).

Под неправилности во смисла на оваа Одлука се подразбираат активности и начини на работа на платните системи кои не се во согласност со пропишаните стандарди од Народна банка на Република Македонија (во натамошниот текст: Базични принципи), со што се оневозможува нивното ефикасно, непречено и сигурно функционирање.

II. Предмет на надзорот

2. Предмет на надзорот од точка 1 од оваа Одлука се платните системи дефинирани согласно член 39 од Законот за платниот промет.

III. Начин на вршење на надзорот

3. Надзорот на платните системи, Народна банка го врши:
 - а) Непосредно со увид кај операторот кој управува и раководи со платниот систем.
 - б) Посредно преку перманентно вонтеренско следење на работењето на платниот систем.
4. Непосредниот надзор на платните системи може да биде:
 - а) делумен, заради оценка на усогласеноста на платниот систем со еден или повеќе Базични принципи.
 - б) целосен, заради оценка на усогласеноста на платниот систем со сите Базични принципи кои треба да ги исполни во зависност од категоријата во која е класифициран.

5. Непосреден надзор на платниот систем се врши врз основа на решение од Гувернерот на Народна банка, со кое се определува предметот и видот на надзорот и лицата овластени за вршење на надзорот.
6. Операторот на платниот систем е должен на лицата овластени за вршење на надзорот да им овозможи непречено вршење на надзорот, увид во работењето и на нивно барање да им ја стави на располагање или достави целокупната потребна документација, податоци и информации.
7. Посредниот надзор се врши врз основа на дневно следење на работењето на платните системи со анализа на информации, податоци и документација доставена до Народна банка, согласно постојните прописи и на посебно барање на Народна банка.
8. По завршување на надзорот, за наодите утврдени со надзорот овластените лица изготвуваат извештај и истиот го доставуваат до операторот на платниот систем.
9. Операторот има право на приговор на извештајот од точка 8 од оваа Одлука во рок од петнаесет работни дена од денот на приемот на извештајот. Приговорот, верифициран од страна на надзорниот орган при двостепен систем на управување односно одборот на директори при едностепен систем на управување на операторот на платниот систем, се доставува до Народна банка.
10. Извештајот од извршениот надзор се смета за конечен по доставување на одговорот од страна на Народна банка до операторот на платниот систем, по евентуално доставен приговор од точка 8 од оваа Одлука.

IV. Методологија за вршење на надзор на платните системи.

11. За проценка на усогласеноста на работењето на платниот систем со Базичните принципи кои се задолжителни во зависност од категоријата во која е класифициран платниот систем, операторот на платниот систем за потребите на надзорот е должен да обезбеди:

- одговори на клучните прашања, по клучните точки релевантни за оцена на усогласеноста на платниот систем со соодветниот Базичен принцип;

- опис и проценка на сите промени или реформи кои се во тек или се предвидени кои би ја промениле постојната состојба.

Врз основа на информациите, податоците и документацијата добиени од операторот и извршениот надзор, во зависност од категоријата во која е класифициран платниот систем, Народна банка врши оценка на нивото на усогласеност на платниот систем со секој Базичен принцип, според следната скала:

- Усогласен: сите клучни точки треба да бидат исполнети;
- Претежно усогласен: постојат неправилности кои немаат значително влијание врз исполнувањето на клучните точки, а со тоа и врз сигурноста и/или ефикасноста на системот;
- Делумно усогласен: постојат значителни неправилности кои имаат големо влијание врз исполнувањето на клучните точки, а со тоа и врз сигурноста и/или ефикасноста на системот, но овие неправилности ќе бидат надминати од операторот на системот во разумен временски

период;

- Неусогласен: постојат значителни неправилности кои имаат големо влијание врз исполнувањето на клучните точки, а со тоа и врз сигурноста и/или ефикасноста на системот, а операторот на системот не е во можност да ги надмине неправилностите во разумен временски период.

12. Клучните точки и клучните прашања за секој базичен принцип се специфицирани во Упатство за проценка на усогласеноста на платните системи со базичните принципи, кое го донесува гувернерот на Народна банка.

V. Преземање на мерки за отстранување на неправилностите во функционирањето на платните системи.

13. Доколку со надзорот се утврдат неправилности, Народна банка може во текот на вршење на надзорот и по неговото завршување да:

- даде писмени препораки - совети за нивно отстранување до надзорниот орган при двостепен систем на управување односно одборот на директори при едностепен систем на управување на операторот на платниот систем и да утврди рокови за нивно отстранување;

- побара од надзорниот орган при двостепен систем на управување односно одборот на директори при едностепен систем на управување на операторот на платниот систем, во одреден рок да изготви план за отстранување на неправилностите утврдени со надзорот и тој план да го достави до Народна банка.

- преземе други мерки, согласно законските прописи.

VI. Завршни одредби.

14. Оваа Одлука влегува во сила од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

15. Со денот на влегување во сила на оваа Одлука престанува да важи Одлуката за вршење на надзор над работењето на банките и други институции кои даваат услуги во платниот промет ("Службен весник на Република Македонија" бр. 22/03).

О. бр.02-15/XII-2/2007
27.12.2007 година
Скопје

м-р Петар Гошев, с.р.
гувернер
Претседател
на Советот на Народна банка на
Република Македонија